

Istorija diplomatije Crne Gore

21. II – 21. III 2018.

Definisanje pojma, predmeta i izvora za proučavanje IDCG

- *Disciplina koja se bavi istorijom zbivanja i aktivnosti koje su se u prošlosti desile na polju spoljne politike između organa za spoljno predstavljanje Crne Gore i kabineta drugih država*
- **Izvori za proučavanje:**

Materijalni

- Društvene okolnosti koje su uslovile sadržaj i način diplomatskog djelovanja u međunarodnoj zajednici
- Istorijski događaji; **objektivni elementi**

Formalni

- Konkretni akti nastali kroz određenu proceduru kroz koju se manifestuje volja međunarodnih subjekata po određenom pitanju
- Akti državnih organa, međunarodne konvencije, međunarodni običaji, opšta pravna načela, štampa, memomari i sl.; **subjektivni elementi**

Vrijeme nastanka i periodizacija IDCG

- Drugačija periodizacija u odnosu na istoriju diplomatije uopšte
- Razvoj crnogorske diplomatije u potpunosti smješten u treći period razvoja moderne diplomatije
- Periodizacija na osnovu uspostavljanja diplomatskih odnosa

I period (1711- početak XIX vijeka)

- Povremeno slanje i primanje diplomatskih predstavnika
- Ciljevi i zadaci misija definisani prevashodno borbom za oslobođenje
- Ad-hoc diplomatija
- Uspostavljanje odnosa sa Rusijom, Austrijom

II period (početak XIX vijeka – 1878)

- Povremeni i prvi oblici stalnog diplomatskog predstavljanja
- 1796. Godina i promjene na unutrašnjem planu
- Ruski konzulat u Kotoru 1804-06. i pokušaj osnivanja francuskog konzulata 1807/08.
- Hodataji na ruskom dvoru, hrvat-baše u Osmanskom carstvu
- Konzularne agencije u Skadru i Kotoru

III period (1878 – 1918)

- Aktivno i pasivno pravo poslanstva
- Četiri poslanstva u različitim periodima:
- Carigrad (1879-1912)
- Beograd (1913-1915)
- Pariz (1916-1920)
- Vašington (1918-1921)
- Razgranata mreža karijernih i počasnih konzulata

Početni oblici diplomatskog djelovanja u XVIII vijeku

Dinastija Petrović

Unutrašnje prilike

- Unutrašnje uređenje: plemena i nahije
- Značaj Cetinjske mitropolije
- Spoljni podsticaji oslobodilačkoj borbi i prvi oblici međunarodnog raspoznavanja Crne Gore u Kandijskom (1645-1669) i Morejskom (1684-1699) ratu
- *Opis skadarskog sandžakata*, Marijano Bolica (1614)
- Izvještaji Močeniga, Pučkova, Tarasova, Paulića
- Bez centralnih organa vlasti, osim Opštecnogorskog zbora

Prve diplomatske veze

- Vladika Danilo Petrović (1697 – 1735)
- Poziv ruskog cara Petra I **1711. godine – prva ruska misija u Crnoj Gori, Mihailo Miloradović i Ivan Lukačević**
- **Prva crnogorska misija u Rusiji (1711/12) – Gavriilo Miloradović**; cilj – upoznavanje sa razvojem događaja u Crnoj Gori i traženje materijalne pomoći
- Bitka na Carevom Lazu 1712. godine
- **Druga crnogorska misija u Rusiji, 1712. – Mihailo Miloradović**
- **Treća crnogorska misija u Rusiji, 1713. – Slavuj Đaković i Ivan Albanez**
- **Četvrta crnogorska misija u Rusiji 1714/15. – Damjan Šćepčev Petrović i arhiđakon Maksim**
- Novi napad Osmanlija pod vođstvom Numan-paše Ćuprilića uslovio je novu misiju

Misija vladike Danila u Rusiji, 1715.

- Prijem kod ruskog cara
- **Osnovni zahtjevi: pomoć u borbi za oslobođenje, pomoć u odbijanju osmanskih napada i materijalna pomoć**
- Nezadovoljstvo ostvarenim rezultatima, promijenjen pravac ruske spoljne politike
- **Rezultati misije: materijalna pomoć od 10.000 rubalja, 5.000 za pomoć postradalom narodu, 5.000 za troškove u ratu; subvencija za Cetinjski manastir od 500 rubalja na svake dvije godine, 160 zlatnih medalja, putni troškovi**
- Postavljanje spoljnopolitičkog pravca Crne Gore

Vladika Danilo Petrović

- Razgovori o vojnoj saradnji po povratku iz Rusije sa Evgenijem Savojskim bez rezultata
- Političke veze sa Venecijom i planovi za svrgavanje vladike
- Posjeta tri crnogorske nahije i Kuča Veneciji, 1717. godine

Zahtjevi: crkvena autonomija, sloboda vjeroispovjesti, oslobođenje proizvoda od carinskih dažbina, uspostavljanje gubernadurstva, plate za kneževe, formiranje četa, čuvanje granica, pomoć u hrani i novcu

Dukal iz 1717. godine: sudska i vjerska autonomija, carinske i trgovačke povlastice, izbor jednog gubernadura i tri/pet serdara

- Posjeta vladike Danila Venesiji, 1718. godine i **dukali iz 1718.** kojim je obezbjeđeno pravo crvene jurisdikcije nad pravoslavnim življem na mletačkoj teritoriji

Vladika Sava Petrović (1735-1784)

- **Misija u Rusiji, 1742/43. godine**
- Promjena na ruskom prijestolu, kraljica Jelisiaveta Petrovna (1741-1762) i novi osmanski napadi (Podgorica i Žabljak)
- Tražena isplata zaostale subvencije za Cetinjski manastir – **odobreno 3.500 rubalja**
- Jednokratna novčana pomoć za nova zaduženja – **odobreno 3.000 rubalja**
- **Putni troškovi (1.000 rubalja) i pomoć u crkvenim knjigama, odeždi (Sveti sinod)**
- **Bez političkih pitanja**, vladika Sava zadovoljan rezultatima

Vladika Vasilije Petrović (1750–1766)

- **Prvi kontakti sa Venecijom, 1744**, u vezi uklanjanja Nikole Bolice sa mjesta providura u Kotoru – uspješno riješeno
- Oštro protivljenje vladike Save na djelovanje Vasilija Petrovića
- **Prvi kontakti sa Rusijom 1746. godine** radi štampanja *Istorije o Crnoj Gori*
- Zavladičenje 1750. godine
- **Prva misija vladike Vasilija u Rusiji 1752. godine**

Cilj misije: obezbjeđivanje političkog pokroviteljstva Rusije nad Crnom Gorom

Rezultati misije: isplata subvencije za Cetinjski manastir, 5.000 rubalja za narod i obnovu crkava, troškovi puta, prihvatanje odbrane crnogorskog naroda od Osmanlija (prvi put)

Druga misija vladike Vasilija u Rusiji, 1756-1759. godine

- Opasnost od novog osmanskog napada (harač)
- Obraćanje Oreskovu, ruskom rezidentu u Carigradu, i slanje crnogorske delegacije 1755. godine
- Odlazak vladike Vasilija iz zemlje u toku borbe, 1756, najprije u Rijeku, opravdavajući se radom na preseljenju Crnogoraca u Rusiju. Rad na preseljavanju otežavala je Venecija, a ubrzo su od Obreskova tražene potpune informacije o Crnoj Gori
- **Rezultati druge misije: zlatne medalje i 1.000 zlatnika za narod, 3.000 rubalja za Cetinjski manastir, pomoć od 15.000 rubalja koja je poslata u Crnu Goru sa savjetnikom Pučkovim**

Misija pukovnika Pučkova u Crnoj Gori, 1759.

Zadaci misije: dostavljanje carske gramate vladici Savi sa pomoći od 15.000 rubalja, uz prisustvo nekoliko svjetovnih upravitelja, insistiranje na stvaranju državnog poretka, podnošenje izvještaja o stanju u Crnoj Gori

- Predlog za formiranje državnih institucija, senat od 12 članova
- Spasonosna za vladiku Vasilija, ali nepovoljna za Crnu Goru
- Bez ostvarivanja Pučkovljevih savjeta
- Kriza u odnosima sa Rusijom

Treća misija vladike Vasilija u Rusiji, 1765/66.

- Promjene na ruskom dvoru kao zvaničan povod odlaska
- **Tražena materijalna pomoć i pokroviteljstvo, ali su Vasilijevi zahtjevi za dolazak odbijani do 1765. godine**
- Susret sa caricom Katarinom II na liturgiji u pridvornoj crkvi u Petrogradu
- Vladika Vasilije iznenadno umire 1766. godine, kada su crnogorski zahtjevi ušli u fazu razmatranja
- **Misija poručnika Tarasova u Crnoj Gori, 1766. godine: predao carsku gramatu vladici Savi, subvenciju za Cetinjski manastir, poklonjenu sveštenu odjeću i lične stvari vladike Vasilija**
- Od Crnogoraca je traženo da budu vjerni Rusiji i staraju se o unutrašnjem miru
- **Tarasovljev izvještaj o Crnoj Gori takođe dosta nepovoljan** (geografski, administrativno, imovinski, vojni podaci i podaci u vezi sa pravnim poretkom i institucionalnim uređenjem)

Crna Gora u vrijeme Šćepana Malog

- “Ruski car Petar III”
- Zavodjenje reda u zemlji
- Posebno interesovanje velikih sila za Crnu Goru – zašto?
- Napad Osmanlija 1768. godine
- Rusko-turski rat, položaj Crne Gore i uloga Šćepana Malog

Šćepan Mali

Georgij Merk (1768)

- Putovanje preko Beča i Mletačke republike
- Lično dostavljanje caričine poruke vladici Savi ili zboru
- Prikupljanje informacija o Šćepanu Malom
- Neuspješno završena – nije ni stigao do Crne Gore; opozvan iz Beča

Jurij Dolgorukov (1769)

- Organizovanje ustanka u Crnoj Gori i susjednim zemljama
- Sazvan zbor, čitanje carske gramate
- Uspješno završena
- Zatvaranje, a nakon toga priznavanje Šćepana Malog za ruskog oficira

- Šćepan Mali je vladao Crnom Gorom do 1773. godine

Uspostavljanje veza sa Austrijom

- Jačanje guvernerske struje nakon smrti Šćepana Malog
- Razlozi za okretanje Austriji:
 1. Konstantna opasnost spolja (Osmanlije, pohara Kuča 1774. godine)
 2. Zahlađenje odnosa sa Rusijom
 3. Slabljenje Mletačke Republike
- Odlazak arhimandrita Petra Petrovića u Rusiju, 1775. godine – neuspješno okončana misija
- **Krajem 1777.** za Rusiju kreće zajednička misija Petra Petrovića i Jovana Radonjića, sa zadržavanjem u Beču

Odnosi sa Austrijom (1777-1781)

- Razgovori sa kancelarom Kaunicom
- Isticanje “želje” za potpunim raskidanjem odnosa sa Rusijom kao glavnom cilja misije za Rusiju
- Misija u Petrogradu neuspješna
- Povratak u Beč tokom 1779. godine, crmnička delegacija (vladika Arsenije Plamenac, serdari Mojsije Plamenac i Jovan Đurašković) i traženje pokroviteljstva Austrije nad Crnom Gorom
- Predlog “konvencije” – zalaganje za oslobodilačke ciljeve, pitanje unutrašnjeg uređenja i materijalne pomoći

Odnosi sa Austrijom (1777-1781)

- Upućivanje delegacije u Crnu Goru, na čelu sa grofom Paulićem
- Misija u strogoj tajnosti
- Loša politička situacija u zemlji, pojačano rivalstvo i opasnost spolja

Cilj austrijske misije: prikupljanje informacija o Crnoj Gori kako bi se moglo detaljnije odlučiti o pomoći i pokroviteljstvu

- Tri izvještaja grofa Paulića —————> predlog kancelara Kaunica, koji car Josif II nije prihvatio
- Odluka da se Crnogorcima šalje 1000 dukata godišnje radi “držanja u dobroj volji”
- Loši rezultati uticali na smanjeni ugled guvernadura

Crna Gora, diplomatske i političke veze u vrijeme Petra I Petrovića Njegoša

IDCG

Crnogorska pozicija na početku vladavine Petra I

- **Petar I rukopoložen u Sremskim Karlovcima, 1784. godine**
- Nakon smrti Arsenija Plamenca Petar I postaje vladika
- Pozitivno riješen zahtjev za odlazak u Rusiju i **misija u Rusiji, 1785. godine, iz koje je Petar I protjeran po naređenju Potemkina**

- **Mogući razlozi za protjerivanje:**

1. Boravak kod Simeona Zorića – Nerandžića
2. Zavladičenje u Sremskim Karlovcima (Austrija)
3. Odnosi sa austrijskim dvorom, pratnja opata Dolčija
4. **“Grčki plan” iz 1782. godine između carice Katarine II I cara Josifa II, prema kojem je Crna Gora bila u austrijskom interesnoj sferi**

Martinići i Krusi, 1796.

- Napad Mahmut-paše Bušatlije 1785. godine
- Povratak Petra I u Crnu Goru, zemlja u teškom stanju nakon napada
- **Zadatak Petra I:** uspostavljanje sloge i mira među crnogorskim plemenima
- Donošenje ***Odluke i Stege, 1796. godine***
- **Dvije pobjede crnogorske vojske, na Martinićima i Krusima i ujedinjenje sa djelom Brda**
- Zajednička ideja o “otačastvu”, značaj za borbu protiv Osmanlija

Misije u Crnoj Gori

- Novi rusko-turski rat i grupisanje evropskih zemalja probudili novo interesovanje za Crnu Goru

Ruske misije 1787-8:

- Sava Marković – ispitaivanje političkog raspoloženja crnogorskog stanovništva
- Marko Iveljić – “vrbovanje dobrovoljaca”
- Pismo i gramata carice Katarine II

Austrijska misija 1787:

- Filip Vukasović – pridobijanje naroda za austrijske interese
- Proglas austrijskog cara
- Misija Bronjara u Skadru uticala na okončavanje Vukasovićeve misije

- Mirovni ugovori u Svištovu, 1791. godine između Austrije i Osmanskog carstva; u Jašiju, 1792. godine između Rusije i Osmanskog carstva nisu imali bilo kakve pogodnosti za Crnu Goru, osim amnestije (Svištov)
- Austrijska misija 1793. godine – Ivan Ljubišić i Vico Vlatković – bez uspjeha

Osnove državnosti

- Međunarodna afirmacija, razvoj unutrašnjih odnosa i ujedinjenje nakon 1796. godine
- **Faktičko, ali ne i formalno postojanje nove države**
- **Presudna uloga Cetinjske mitropolije** —————> **borba protiv Osmanlija**
↓
slamanje plemenskog separatizma, izgradnja centralnih organa vlasti
- **Međunarodne okolnosti – nestanak Mletačke republike nakon mira u Kampoformiju, a nakon mira u Požunu Crna Gora za susjeda dobija Francusku**

Vlast u doba Petra I

Opštecrcnogorski
zbor

**Praviteljstvo suda
crnogorskog i
brdskog, 1798.
godine** – novi
organ, sudska
vlast, biran na
plemenskom
principu, 50
“činonačelnikov”

Stega, 1796. godine
– šest članova,
vezano za poziv za
zajedničku borbu

**Zakonik Petra I –
1798. (16 članova) i
1803. godine (17
članova)** –
uspostavljanje
pravnog poretka u
zemlji

Odnosi sa međunarodnim silama

- Blagonaklon stav novog ruskog cara, Pavla I
- Nikola Ćirković novi zastupnik crnogorskih interesa na ruskom dvoru
- Odluka cara Pavla I o dodjeljivanju ordena Aleksandra Nevskog Petru I i zlatnih i srebrnih medalja najuglednijim starješinama (1797. godine)
- Misija arhimandrita Stevana Vučetića u Rusiji
- **Odluka Pavla I o dodjeli godišnje pomoći u iznosu od 1.000 červonaca, obaveza zaštite Crnogoraca posredstvom ruskih predstavnika u Carigradu i Beču, zaštita od Francuske putem ruske flote u Sredozemlju (1799. godine)**
- Dolaskom na ruski prijesto Aleksandra I odnosi se opet pogoršavaju

Vlast u Crnoj Gori i subjektivitet za vrijeme vladike Petra II

IDCG

Unutrašnji poredak

- Misija ruskih izaslanka, Ivana Vukotića i Mateja Vučićevića, 1831.
 - Zadatak: osnivanje Praviteljstvujućeg Senata crnogorskog I brdskog
 - Razlaz sa vladikom 1833.
- Ukidanje gudevrandurstva i protjerivanje porodice Radonjić iz Crne Gore
- **Uspješan boravak u Rusiji 1833. godine**, prilikom zavladičenja (prva misija)
- Vladika Petar II despotski vladar

Senat

- 16 članova
- Svi sudski poslovi
- Smanjen broj članova 1837. (12)
- Bez proporcionalne plemenske zatupljenosti

Gvardija

- Jedinstveni oružani odred
- Obezbjediavanje vršenja vlasti i odluka koje se donose na centralnom nivou
- Čuvanje granice
- 156 članova (388 od 1837. godine)

Perjanici

- Vladareva lična garda;
- Osam pa 30 članova (1837. godine)

Jačanje ugovornog kapaciteta

- *Protokol o razgraničenju sa Austrijom, 1841.*
 - Petar II i Eduar Grij, Kotor; **utvrđena “državna granica”**
- *Ugovor o miru sa Osmanskim carstvom, 1842. i dodatak 1843.*
 - Granica u dijelu Hercegovine, Petar II i Ali-paša Rizvanbegović, Dubrovnik
 - Dodatak o načinu čuvanja granice i prelaska, Kotor
- Novi odnosi prema susjednim oblastima, Crnogorci kao “državljeni”

Uzdizanje Crne Gore na rang knjaževine

Pitanje nasljednika

- Smrt vladike Petra II 1851.
- Za rusku politiku važan odabir novog vladara radi očuvanja kontinuiteta razvoja zemlje i dobrih odnosa sa Rusijom
- Testamentom Petra II za nasljednika je imenovan Danilo Petrović
- Proglašenje Pera Tomova Petrovića za nasljednika na Skupštini i u Senatu – kršenje testamentalne volje
- **Peticija crnogorskih glavara o odvajanju duhovne i svjetovne vlasti, 19. mart 1852.**

- Danilo Petrović primljen u audijenciju kod ruskog cara, 27. 06. 1852.
- Prihvaćena peticija o odvajanju svjetovne vlasti
- **20. septembra 1852. na svečanosti na Cetinju Crna Gora zvanično proglašena za knjaževinu**

- **Donošenje Zakonika Danila prvog knjaza i gospodara slobodne Crne Gore i Brdah, 1855. godine**
- Ranije potvrđeni izbori senatora, perjanika i kapetana

Spoljnopolitička orijentacija

- Kriza u odnosima sa Rusijom u toku i naon Krimskog rata, 1853-1856.
- Izostala ruska podrška crnogorskim aspiracijama na Pariskom kongresu 1856.
- Odnosi sa Francuskom, posjeta Napoleonu III

- **Bitka na Grahovcu, 13. 05. 1858. godine, crnogorska pobjeda**
- **Međunarodna konferencija u Carigradu, novembar 1858.**
 - **Porta pristaje na formiranje Međunarodne komisije za razgraničenje**
 - **Teritorijalni dobici mali, ali sam čin je značajan zbog prećutnog priznanja granica Crne Gore**
 - **Do međunarodnog priznanja nije došlo**

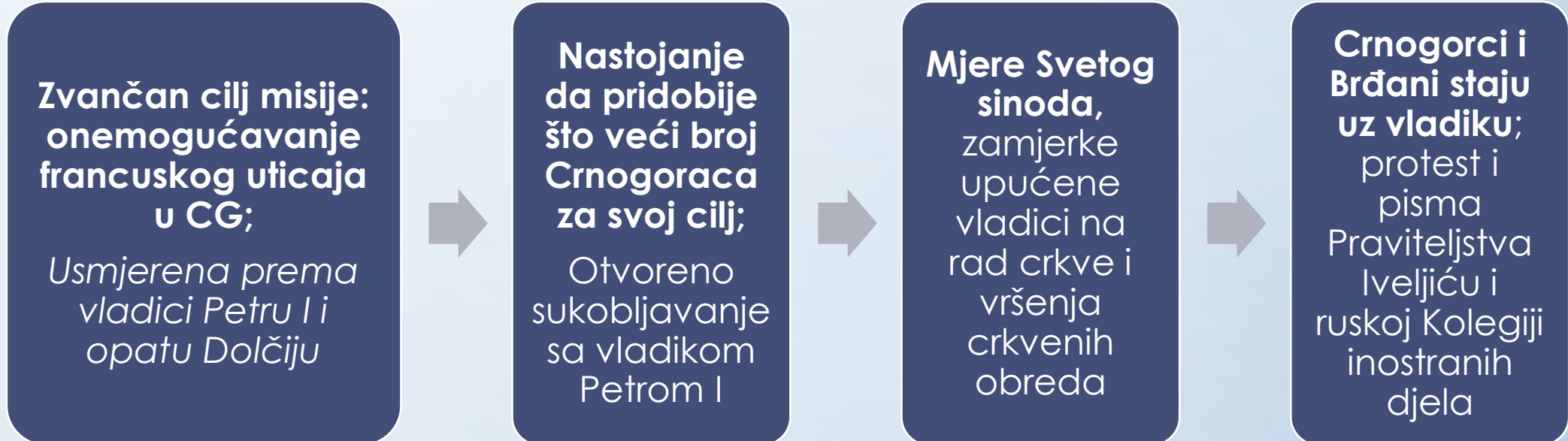
IDCG

**Diplomatsko-
konzularno
predstavljjanje u prva
dva perioda IDCG**

Misija grofa Marka Iveljića, 1804.

- Druga misija grofa Iveljića u Crnoj Gori
- Približavanje Francuske, odnosi između Francuske i CG nakon mira u Kampoformiju, ugroženi ruski (a i evropski) interesi

Ruski konzulat u Kotoru 1804-1806.

- Car Aleksandar I potpisao ukaz o otvaranju konzulata u Kotoru, **1804. godine**
- **Imenovanje Alekseja Mazurevskog za konzula**
- **Dva cilja:**
 1. Trajniji uticaj na Crnu Goru
 2. Uklanjanje negativnih posljedica Iveljićeve misije, svečano uručenje i čitanje carske gramate na Cetinju
- *Instrukcije* o formiranju konzulata, upućivanje Crnogoraca na ruskog konzula u Kotoru "za obranu i svaku potrebnu pristojbu pomoć"
- **Otvoren 13/14. oktobra 1804. godine, ceremonijalno, uz prisustvo vladike Petra I**
- **Specifičnost: zastupanje interesa Crnogoraca i Brđana na austrijskoj teritoriji**
- Nezadovoljstvo Austrije, bez reakcije Osmanskog carstva
- **Zatvaranje konzulata 1806. godine (mir u Požunu, 1805)**

Četiri tačke **Objavljenija**:

1. Nadređenost ruskog konzula prema svima;
2. Crnogorcima i Brđanima zabranjen dolazak u Kotor prije obavještanja o tome ruskog konzula;
3. Posrednička uloga ruskog konzula u sudskim sporovima između Crnogoraca i Brđana sa austrijskim podanicima;
4. Obaveza dostojnog vladanja, zaštita od strane ruskog konzula

Pokušaj osnivanja francuskog konzulata 1807-1808.

- Crnogorsko – bokeljska I ruska vojska izdejstvovala izlazak austrijskih trupa iz Boke, ali su ciljevi njihove borbe poništeni
- **Boka ulazi u sastav Francuske, 1807. godine** (zvanično mirom u Tilzitu)
- Sastanak vladike Petra I I generala Marmona, 03. 08. 1807. i generalom Loristonom, 14. 10. 1807.
- **U februaru, 1808. godine – misija Pavla Tomića, predlog o otvranju konzulata**
- **Odluka Petra I i Skupštine glavara negativna**
- **Drugi predlog** generala Marmona o postavljanju druge ličnosti za konzula i otvaranje na Cetinju, konzularna “uzajamnost”, aktivno konzularno pravo – bez rezultata

Hrvat – baše, crnogorski kapetani

- Naziv?
- Veliki broj Crnogoraca na radu u Carigradu
- **Na početku birani od strane samih Crnogoraca u Carigradu, a onda od strane knjaza Danila ili Praviteljstvujućeg senata**
- 1870-ih promijenjen naziv u *crnogorski kapetani*; uglavnom funkcije konzularnog karaktera
- **Prvi kapetan: pop Đoko Pejović**
- **Državni činovnici financirani iz državne kase**
- **Hrvat-bašluk: vrsta samofinansiranja crnogorskih zastupnika**

Instrukcije kapetana, 1872. godine:

- Zabrana krađe, a u tim slučajevima da Crnogorce šalje na suđenje na Cetinju;
- Izvlačenje iz zatvora ukoliko su pogrešno zatvoreni i zaštita pred osmanskim sudovima;
- Rješavanje svađa među Crnogorcima;
 - Pravo oglobljivanja;
 - Obaveza odbrane domovine

Instrukcije 1876:

- Nije definisano pravo političkog zastupanja
- Slična sadržina kao u prethodnom dokumentu, sadodatnim ovlašćenjima u oblasti trgovine

Agencija u Skadru

- Začeci nakon Grahovačke bitke, 1858. godine
- Predlog francuskog predstavnika, Ekara, **da se ustanove hrvat-baše i u Podgorici, Skadru i Nikšiću**, sa zadatkom posredovanja između crnogorskog knjaza i osmanskih vlasti i obavljanje drugih poslova (uglavnom vezanih za trgovinu)
- **1863.** uzima se kao godina otvaranja agencije (**prvi period rada**)
- **Crnogorski agent od 1864. godine – kapetan Pero Pejović; Jovan Vaclik?**
- Zahtjev Šefket-paše za udaljavanjem crnogorskog agenta iz Skadra
- **Od 1873. agent je Rade Turov Plamenac**
- **Veliki značaj agencije u Skadru: stalno predstavništvo na teritoriji Osmanskog carstva, olakšana trgovinska razmjena**

Agencija u Kotoru

Prvi period rada (Petar I i Petar II)

Ivan Nikolajevič Popović – Ivančik

Posredovanje, održavanje veze sa ruskim konzulom u Dubrovniku, Jeremijom Gagićem

Određeni finansijski poslovi
Nadoknada za rad od Rusije

Stefan Popović, Dimitrije Milaković

Drugi period rada (knjaz Danilo)

Stefan i Marko Bjeladinović

Bez zvanične funkcije i titule

Održavanje dobrih odnosa sa Austrijom

Senat pokušava postaviti svog zvaničnog agenta, 1852.

Austrija nije mogla odgovoriti pozitivno, ali je "agencija" nastavila da nesmetano obavlja svoje funkcije

Treći period rada (knjaz Nikola, do 1878)

Prvi plaćeni zatupnik, 1870.
Petar Ramadanović, do 1906.

Komunikacija sa Senatom
Trgovinski poslovi,
imovinska pitanja, prevoz robe

Ad hoc diplomatija (Petar I – knjaz Nikola)

IDCG

Ad hoc diplomatija

- **Tri posjete Petra I Rusiji:**

1. Školovanje;
2. 1777/8. sa Jovanom Radonjićem;
3. 1785. kada je protjeran

- **Hodataji (dovjereni)** – ovlašćeni za otpravljanje crnogorskih poslova na ruskom dvoru, primanje pisama od crnogorskog vladike i postupanje po njima, prijem lica na školovanju

- **Ivan Vukotić i Atanasije Stojković**
- Bez zvanične akreditacije

Ad hoc diplomatija, Petar II

- Česti kontakti sa dvorovima drugih država
- Upućivanje Aleksandra Rojca iz Rusije radi izvještavanja o stanju u Crnoj Gori nakon smrti Petra I
- **Prva misija 1833. godine** završena uspješno

Rezultati prve misije Petra II: zavladičenje, 10.000 rubalja, pomoć za osnivanje škola i biblioteka

- **Druga misija: 1837. godine**
- Prethodno zauzimanje Žabljaka (1835) i gubitak Grahova (1836)
- Širenje netačnih informacija o vladici od strane Vukotića; **slanje Dimitrija Medakovića u misiju u Petrograd, koja je bila neuspješna**
- **Petar II kreće u Rusiju bez prethodnog odobrenja i novčane pomoći**

Druga misija Petra II u Rusiji, 1837.

- **Vladika Petar II iznosi tri zahtjeva pred Gorčakova:**
 1. **Priključenje Zete Crnoj Gori;**
 2. **Povećanje ruske subvencije na 80.000 rubalja;**
 3. **Preseljenje za njega i još 15 porodica u Rusiju**
- Zahtjevi su inicijalno odbijeni
- Nakon odluke Petra II da posjeti Pariz, ruski stav se mijenja
- **Petar II dobija poziv za dolazak u Petrograd, sa zadržavanjem u Pskovu**
- Nastavak razgovora o izloženim zahtjevima sa Neseljrodeom i carem Nikolajem I
- **Pozitivno riješen drugi zahtjev, treći uz izmjenу da se dozvoli preseljenje u Grčku**
- **Razgovori u Beču oko razgraničenja, prodaje manastira Maine i Stanjevići**

Misija Jakova Ozerckovskog

- **1837, nakon posjete vladike Petra II Rusiji**

Zadatak: da pomogne vladici u sprovođenju reformi državnog uređenja i prati trošenje dodijeljene pomoći, obezbijedi mir na granicama

- **Reforme u Senatu, Gvardiji, broj perjanika povećan**
- Izvještaj Ozerckovskog jedan od najpozitivnijih o Crnoj Gori

Vranjina i Lesendro

- **Napad Osman-paše, 1843. godine**
- Traženje pomoći od Rusije i Austrije u cilju povraćaja ostrva
- **Zahtjev Rusije**, uz podršku Austrije i Velike Britanije, da se ostrva vrate Crnoj Gori i da se formira međunarodna komisija
- **Englesko-francuski predlog** o pregovorima u Carigradu
- **Porta ne prihvata nijedan od predloga**

Pokušaji za novi odlazak u Rusiju

- 1. 1846. godine** putuje u Beč u nadi da posjeti Petrograd
 - Pitanja dalje finansijske pomoći, preseljenja, savjeti o crkvenim pitanjima, položaj prema Porti
 - Ruski predlog o smanjenju subvencije na 12.000 srebrnih rubalja, pripremanje plana preseljenja, davanje instrukcija ruskom predstavništvu u Carigradu o daljem zastupanju crnogorskih interesa na Porti
 - **Zahtjev vladike da putuje u Rusiju nije pozitivno riješen, savjetovano da se ne udaljava od Crne Gore**
- 2. 1851. godine**, ponovno putovanje u Beč
 - Zahtjev ni ovog puta nije pozitivno riješen
 - Pripreme napada Omer-paše na Crnu Goru

Posjete knjaza Danila

- **Petrogradu i Beču, 1852.** nakon proglašenja za knjaževinu
- **Napoleonu III, 1857.**
 - Proizišla iz krize u crnogorsko-ruskim odnosima nakon Pariskog mirovnog kongresa, traženje novog saveznika za crnogorske ciljeve
 - **Prethodila je misija Danila Vukovića, 1856.** – predaja memoranduma o priznanju nezavisnosti Crne Gore francuskoj vladi
 - Sugerisano sizerenstvo od strane Osmanskog carstva, na koji je Porta negativno odgovorila
 - Putovanje knjaza kao privatno lice
 - **Predlog Napoleona III** da knjaz prihvati sizerenstvo u cilju širenja teritorije i izlaska na more
 - Knjaz Danilo ne prihvata sizerenstvo, ali dobija pomoć Francuske nakon bitke na Grahovcu

Posjete za vrijeme knjaza Nikole

- Promjene u ruskoj spoljnoj politici prema Srbiji i Crnoj Gori 1860-1868.
- **Misija popa Ilije Plamenca, 1866. godine u Carigradu**
 - **Uspješno završena** – potpisivanje protokola o rješavanju tursko-crnogorskih graničnih sporova, pitanja statusa osmanskih trupa, blok-hauza, rada mješovite komisije
- **Posjeta knjaza Nikole Parizu, 1867.**
 - Primljen od strane svih zvaničnika, ali bez konkretnijeg rezultata
 - **Istovremeno druga misija popa Plamenca u Carigradu - neuspješna**

Posjete za vrijeme knjaza Nikole

- **Posjeta knjaza Nikole Petrogradu, 1868.**
 - Odluka da se Crnoj Gori produži godišnja subvencija
 - Jednokratna pomoć od 100.000 rubalja
- **Usputne posjete Berlinu, Beču i Rimu**
- **Prva zvanična misija kod sultana – 1863. godine**
 - Senator Đuro Matanović i Jovan Vaclik